

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2018

av Désirée Pethrus m.fl. (KD)

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja det civila samhällets arbete med flyktingguider och familjekontakter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla etableringslotsarna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslå medel för tidiga insatser i anläggningsboende och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att matcha regeringens anslag för svenska från dag ett och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja schablonersättningen till kommuner enligt vad som anges i motionen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja den prestationsbaserade ersättningen till kommuner med högt mottagande och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt etableringsavdrag för nyanlända och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka etableringsersättningen och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att gradvis avveckla eget boende och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningar för Migrationsverket att driva asylboende i egen regi och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ”hem-bo” där enskilda kan husera asylsökande, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya boendeformer för ensamkommande flyktingbarn och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade investeringar till kollektivtrafik på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda studieförmer för sfi som passar barnfamiljer och föräldralediga och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda sfx nationellt och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkta valideringsinsatser och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på folkhögskolan och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lagstiftning som särreglerar hedersbrott i brottsbalken, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor)

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Integrationsåtgärder	73 780	
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	12 567 879	-570 000
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	5 048 000	-352 000
1:4 Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	2 682 914	-254 000

1:5	Hemutrustningslån	302 120	
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	109 114	
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	47 919	
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	238 539	
	Summa	21 070 265	-1 176 000

Tabell 2. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 till 2019 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljontal kronor)

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet					
1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	-570	-858	-1 440	-1 757
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	-352	-455	-437	-331
1:4	Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare	-254	-410	-300	-217
	Summa	-1 176	-1 723	-2 177	-2 305

Utgångspunkter för integrationspolitiken

Utgångspunkten för integrationspolitiken är att ge människor förutsättningar att kunna ta ansvar för sitt eget liv. De människor som kommer till vårt land som flyktingar, arbetskraftsinvandrare eller av annan anledning ska så snabbt det är möjligt ges verktyg att komma in i vårt samhälle. Staten ska medverka till att underlätta och skapa förutsättningar, men inte ta över människors egen drivkraft eller ta kontroll över människors liv. Det offentliga ska sträva efter goda levnadsvillkor för medborgarna samt skapa lika möjligheter för utveckling och förverkligande av livsprojekt. Integrationspolitiken ska präglas av ett medborgarperspektiv. De ska ges frihet att i möjligaste mån bygga sin framtid efter eget behov. Detta syftar till att stärka identiteten och gynna integrationsprocessen.

Kristdemokraterna värnar en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekterar asylrätten och värnar de värden och principer som skyddsgrunderna bygger på. Det är viktigt att Sverige, idag och i framtiden, ger skydd till dem som flyr undan förföljelse, krig och förtryck. En human migrationspolitik måste sedan kombineras med en effektiv och välfungerande integrationspolitik.

Sverige behöver på ett bättre sätt ta sig an de utmaningar som flyktningmottagandet för med sig. För närvarande söker många skydd i Sverige från krig och förföljelse. Varje människa som bosätter sig i Sverige är en tillgång som representerar möjligheter och mervärden för sin omgivning. Integration handlar om att ta vara på det humankapital som idag söker sig till Sverige. Det som idag framstår som en utmaning i form av bristfällig tillgång till bostäder och höga trösklar till arbetsmarknaden är samtidigt en

nödvändighet om vi utifrån vår nuvarande demografiska befolkningsstruktur vill säkra försörjningsbördan då allt färre ska försörja allt fler.

Trots de stora utmaningar vi nu ser, levererar regeringen få svar. Sverige behöver en politik för fler jobb, fler bostäder och bättre skola. Regeringens politik verkar i motsatt riktning. Den företagarfientliga politik som regeringen driver riskerar minska antalet jobbtillfällen för de nyanlända. Och vad avser arbetsmarknadspolitiken finns mycket övrigt att önska, då regeringen återgått till en gammaldags struktur kring arbetsmarknadsåtgärder i offentlig sektor, som traineejobb för unga. Dessutom ser man inte behovet av att reformera och förnya arbetsförmedlingsverket. Där behövs en ökad flexibilitet, och utmaningarna är många för att få arbetsförmedlingar att fungera i en modern tid. De som drabbas hårdast är de nyanlända som riskerar att fastna i ett långvarigt socialt och ekonomiskt utanförskap. En integrationspolitik som inte fungerar kan också över tid undergräva migrationspolitikens legitimitet. När politiken tappar legitimitet riskerar kraven på åtstramningar att förverkligas.

Av dessa skäl krävs nu politiska förslag som gör det möjligt för fler nyanlända att få arbete, som förbättrar situationen på bostadsmarknaden, som gör mottagandet bättre och som långsiktigt gör integrationspolitiken effektivare. Samverkan mellan stat och kommun måste fungera bättre och kommuner behöver ges starkare incitament att ta emot flyktingar. Alla kommuner behöver bidra och göra sitt yttersta för att vi nu snabbt ska kunna integrera de nyanlända. Om inte detta fungerar så blir det som vi nu kan se, att många som fått uppehållstillstånd blir kvar i asylboenden istället för att flytta ut i kommuner och börja sin väg till arbete och egenförsörjning. För att stärka kommunernas kapacitet att motta de nyanlända föreslår Kristdemokraterna under utgiftsområde 14 att schablonersättningen höjs och att en prestationsbaserad del för de kommuner som mottar flest införs.

Kristdemokraterna välkomnar det stora engagemang som nu finns i civilsamhället, bland olika organisationer, kyrkor och andra som gör ett fantastiskt arbete som flyktingguider eller med familjekontakter för att ge stöd till nyanlända. De kan bidra till en snabbare etablering och integration genom exempelvis språkträning, simundervisning, läxläsning och mycket annat. Kristdemokraterna vill att civilsamhället ges ökade förutsättningar att bidra i detta viktiga arbete och tillför därför under anslag 1:1 Integrationsåtgärder i likhet med regeringen 30 miljoner under 2016 för civilsamhällesorganisationer att söka i detta ändamål. Under 2017, 2018 och 2019 tillför Kristdemokraterna 40 miljoner kronor per år för ändamålet.

Etableringsuppdraget

I december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare i kraft. Uppdraget var att fokusera på arbetslinjen för nyanlända.

Arbetsförmedlingen fick huvudansvaret för etableringen av nyanlända. En reform som var viktig, men som naturligtvis också måste följas upp och förbättras kontinuerligt.

Idag har vi en arbetsförmedling som får motta mycket kritik. Det finns uppenbarligen behov av alternativa förmedlingar som med ökad flexibilitet och förmåga kan anpassa uppdraget efter individen, inte som idag tvinga individen att anpassa sig till systemet. Vi kristdemokrater tror inte att alla människor passar in i en och samma mall. Därför krävs ett ökat utbud och en reformering av systemet med arbetsförmedlingsuppdraget.

Kristdemokraterna har länge hävdad detta behov och anser att den utredning som påbörjades av alliansregeringen i syfte att se över alternativa former för arbetsförmedlingsuppdraget snarast bör återupptas. Särskilt i syfte att få fram fler aktörer som kan möta behovet hos den stora grupp nyanlända som nu kommer till vårt land. En jobbpeng kan utgå till företag, fackföreningar, kommuner eller andra aktörer som vill anta utmaningen att stödja personer i etableringsfasen in på arbetsmarknaden. Självklart ska det vara med kvalitet och kostnadseffektivitet i fokus. Det är viktigt att vi fortsätter ha arbetslinjen i fokus när det gäller etableringen av nyanlända.

Alliansregeringens fokus var rätt. Arbetsförmedlingen står inför en stor utmaning i tider då många asylsökande kommer till Sverige som snabbt behöver komma i självförsörjning. Regeringen måste också lägga stort fokus på en näringslivspolitik som stödjer att nya arbeten kommer fram, såsom inom RUT-sektorn.

Tidiga insatser för nyanlända

Etableringslotsarna etablerades 2010 av allianspartierna och skulle fungera som en länk mellan den nyanlände och det svenska samhället. Syftet var att underlätta och påskynda nyanländas etablering i samhället genom framförallt etablering på arbetsmarknaden. I samband med regeringsskiftet hade tjänsten kritiserats av bland annat Riksrevisionen för dess bristande styrning och incitamentsstruktur. Det blev mer av socialt stöd än stöd in i arbete. Samtidigt visar det på ett behov hos individen. Men alliansregeringen såg behov av reformering av systemet och att göra den mer behovsstyrd. Nu föreslår regering att systemet avskaffas. Vi motsätter oss inte beslutet även om vi inser att många lotsar uppfyllde ett behov hos den nyanlände, i synnerhet som socialt stöd. Dessa behov kan dock fyllas i andra former.

Kristdemokraterna är angelägna om att nyanlända möts med tidiga insatser och vill därför i likhet med regeringen anslå medel för tidiga insatser i anläggningsboende. Exempelvis handlar det om Arbetsförmedlingen genomför kompetenskartläggningsinsatser som görs i ett tidigt skede för personer med uppehållstillstånd. Tidiga insatser för språkundervisning i svenska förkortar vägen mot arbetsmarknaden. Insatserna kan utföras via studieförbund. Kristdemokraterna vill i likhet med regeringen anslå medel för tidigare insatser i anläggningsboende och svenska från dag ett i anläggningsboenden.

Schablonersättningar

I likhet med regeringen vill Kristdemokraterna förstärka kommunernas möjligheter att ta emot nyanlända. Vi höjer därför schablonersättningen för att skapa förbättrade förutsättningar för kommuner att ge praktisk hjälp och stöd i anslutning till mottagande och bosättning. Mottagningen av nyanlända upp till 65 år höjs till 115 000 kronor per år. Schablonersättningen för personer som är 65 år eller äldre blir med vårt förslag 78 200 kronor per person. För att göra höjningen mer träffsäker är den också koncentrerad så att de trettio kommuner som har det högsta mottagandet ges en prestationsbaserad ersättning om 30 000 kronor per mottagen nyanländ utöver schablonersättningen. Det gör att kommuner som tar emot särskilt många personer kompenseras därefter. I samband med detta avvecklar vi också den tidigare prestationsbaserade ersättningen för högt mottagande.

Hellre jobb än bidrag

Om bidragen är för höga och möjliga arbetsinkomster för låga kommer det att bli mindre arbete utfört. Vi föreslår därför en förändring för starkare incitament till arbete i det nya landet. Vi föreslår att ett nytt etableringsavdrag införs, som innebär att en nyanländ under sina första fem år i Sverige sammanlagt kan tjäna upp till en halv miljon kronor utan att betala inkomstskatt. Det görs i kombination med att nyanländas etableringsersättning sänks något. Den offentligfinansiella effekten av att införa skattefrihet för nyanlända som totalt under sina första fem år tjänat upp till 500 000 kronor förväntas kosta 300 miljoner kronor.

Arbetsförmedlingen fick 2010 med lagen om etableringsinsatser för invandrare, den så kallade Etableringsreformen, ansvaret för etableringen av nyanlända genom en etableringsplan och samordnar de etableringsinsatser som är aktuella för den som är nyanländ. Etableringsersättning betalas ut till personer som har en etableringsplan, omfattande högst 24 månader. Kristdemokraterna föreslår skattereduktion för att öka

incitamenten till arbete. Samtidigt minskar vi etableringsersättningen något. Under 2015 beräknas förslaget om sänkt etableringsersättning med 35 kronor per dag minska kostnaden för staten med 480 miljoner kronor. Därefter förutses kostnaderna minska med 610 miljoner kronor 2017, 580 miljoner kronor 2018 och 440 miljoner kronor 2019.

Eftersom möjligheten till denna skattenedsättning upphör efter fem år i landet skapas starka incitament till tidig etablering. Etableringsavdraget gör det mycket lönsamt att ta även deltids- eller säsonganställningar. Även jobb till lägsta avtalade lönenivå blir mer lönsamma eftersom den nyanlända kompenseras med lägre skatt.

Dagersättningen för eget boende (EBO)

Sedan 1994 har asylsökande samma rätt till dagsättning oavsett om de väljer att bo i Migrationsverkets boende eller ordnar eget boende (EBO). Trots namnet har EBO blivit inneboende, inte eget boende. Konsekvensen är trångboddhet, frekventa flyttar och socialt utanförskap. Det finns fall där tio till tolv personer trängs i en tvårumslägenhet. Oseriösa aktörer utnyttjar situationen och handel med adresser förekommer. Ebo leder även till att nyanlända koncentreras till vissa områden.

Lokalpolitiker i kommuner som Malmö och Södertälje har därför länge uppmärksammat riksdag och regering på de svåra och allvarliga konsekvenser som EBO medför. Vi behöver en jämnare fördelning mellan landets kommuner av såväl nyanlända som asylsökande både för invandrarnas skull och för att underlätta arbetet med att ta emot och slussa in dem i samhället. För att fler ska välja anläggningsboende, och för att därmed bryta den destruktiva trångboddheten, vill vi utreda förutsättningarna att dagsättningen för den som väljer EBO fasas ut gradvis.

Bekämpa bostadsbristen för asylsökande och nyanlända

När antalet asylsökande och nyanlända ökar kraftigt på kort tid uppstår en akut bostadsbrist. Bostadsbristen drabbar enskilda, både de som väljer EBO och de som bor i anvisade boende med låg standard.

Förutsättningarna för Migrationsverket att självt äga och driva boenden för asylsökande bör utredas. Om Migrationsverket kunde driva asylboenden i egen regi skulle underlaget för dialog och förberedelser mellan kommun och migrationsverk förbättras mot dagens process då upphandlingsförfarande vid avslut ställer kommuner vid fullbordat faktum. När omständliga upphandlingar undviks kan dessutom egen regi

innebära större kostnadseffektivitet. I dagsläget står tusentals platser på asylboende frysta på grund av misslyckade upphandlingsprocesser. Egen regi stärker Migrationsverkets upphandlingskompetens då man i högre grad själv vet vad som krävs för att driva ett boende.

Pröva möjlighet till ”hem-bo”

Utifrån det intresse som också finns hos enskilda att bereda rum i sina hem bör också utredas möjlighet för asylsökande till sådana placeringar. Utredningen bör uppställa kriterier för hur nyanlända ska kunna erbjudas boende hos enskild med minimikrav om minsta antal kvadratmeter, hygien- och köksutrymmen etc. Kriterier bör också fastställas runt begränsningar för antal personer i hushåll. En familj bör dock eftersträvas för gemensam placering. Den som är ”värd” skulle kunna ersättas med en viss summa per upplåten kvadratmeter alternativt att den boende behåller dagsersättning i hushåll där denne självständigt sköter sin matlagning etc.

Ensamkommande barn

Dagens ordning innebär att ensamkommande flyktingbarn placeras i Hem för vård och boende (HVB) eller på Statens institutionsstyrelses (Sis) boenden. Detta behöver förändras. Inriktningen för ett HVB-hem riktar sig vanligen gentemot en målgrupp med någon form av behov inom socialtjänstens ansvarsområden såsom missbruks- eller beteendeproblematik. Ett HVB-hem är en bra boendeform för vissa barn, generellt gäller dock att fler ensamkommande barn och ungdomar i första hand bör placeras i familjehem. Eftersom antalet familjehem är begränsat förordar Kristdemokraterna att fler familjehem med beredskap att ta hand om flyktingbarn rekryteras och utbildas.

Asylsökande ensamkommande barn är en heterogen grupp med olika behov. Idag saknas laglig möjlighet för kommuner att erbjuda något annat boende än familjehem eller HVB-hem. Beroende på brister i tillgång till familjehem blir ofta följden att många ensamkommande barn placeras i HVB-hem trots att de inte alltid har sådant behov av stöd och vård.

Mottagandet av ensamkommande barn skulle underlättas om det fanns fler alternativ till placering av barn och ungdomar vid sidan av familjehem och HVB-hem. Enligt Migrationsverket är nästan hälften av de ensamkommande flyktingbarnen mellan 16 och 17 år. I denna grupp finns goda förutsättningar för placering i samma boendeform som för vuxna med tillägg i form av extra tillsyn och stöd.

ÅR 2012 tillsatte den tidigare regeringen, med tilläggsdirektiv 2013, en utredning i syfte att se över olika placeringsalternativ för barns och ungas boende, vård och fostran

enligt SoL och LVU och föreslå fler alternativa boendeformer. Utredningen ”Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga” (SOU 2014:3) har föreslagit två nya boendeformer som bland annat skulle kunna passa en del av de ensamkommande barnen.

Utredningen föreslår en ny bestämmelse i SoL som tydliggör de olika placeringsalternativ som kan förekomma för barn inom socialtjänsten. Tanken är att barn ska kunna beredas vård i

- familjehem,
- boende för stöd och tillsyn (stödboende),
- hem för omvårdnad och behandling (HOB) eller
- behandlingsverksamhet med familjeboende (behandling i familj).

De nya formerna boende för stöd och tillsyn samt behandlingsverksamhet med familjeboende ger ökade möjligheter att ge större stöd till barn som inte behöver vård i HBV hem men som ändå kan behöva ett utökat stöd och som kan ske i ett familjehem. Utredningen föreslår också mer regler kring hur utredning ska gå till inför en placering och för stöd, utbildning och uppföljning till dem som erbjuder familjehem. Enligt utredningen är kostnaderna för att införa dessa nya boendeformer marginella.

Kristdemokraterna är positiva till huvudinriktningen i utredningens förslag och bedömer att utredningens förslag snarast bör införas i syfte att ge de ensamkommande barnen ett boende som utgår från deras speciella behov.

Kollektivtrafik på landsbygden

För att främja den regionala tillväxten och goda levnadsvillkor på landsbygden är satsningar på kollektivtrafiken av stor vikt. Vi ser också i dag ett stort antal människor som söker asyl i Sverige. En del kommer att bosätta sig i storstäderna och andra kommer att bo runtom i landet. En bättre trafikplanering möjliggör för nyanlända att etablera sig i hela landet. Det innebär att de kommuner med god arbetsmarknad som i dag har ett mycket högt mottagande kan avlastas genom att fler asylsökande och nyanlända kan bo i kringliggande kommuner.

Kristdemokraterna anser att det är viktigt för såväl den regionala tillväxten som för integrationen och arbetslösheten med satsningar på kollektivtrafiken. Vi satsar därför 50 miljoner kronor per år under 2016–2019 på kollektivtrafik i landsbygden.

Sfi och samhällsorientering för föräldralediga

Kvinnor med invandrarbakgrund har sämre ställning på arbetsmarknaden än sina manliga motsvarigheter. Svenskfödda kvinnors sysselsättningsnivå uppgår till 65 procent medan utlandsfödda kvinnors sysselsättningsnivå är 57 procent. Jämför man i den manliga gruppen så är det endast cirka 2 procent som skiljer dessa grupper åt jämfört med kvinnorna där det är 8 procent.

I Sverige har kraven på språkkunskaper tillsammans med krav på formell utbildning ökat över tid. Nyanlända har det gemensamt att de på längre sikt har en relativt hög risk att hamna i utanförskap på grund av exempelvis bristande språkkunskaper. Därför är det viktigt att dessa tidigt deltar i såväl språkundervisning som samhällsorientering.

Kristdemokraterna värnar barnens tid med sina föräldrar, men föräldrapenningen ska inte vara ett hinder för att delta i sfi och samhällsorientering. Vi vill att föräldralediga som ingår i målgruppen ska kunna beredas studieformer som är anpassade för barnfamiljer. Uppläggen kan skilja sig mellan kommuner, där till exempel babycaféer eller barnpassning finns tillgänglig under undervisningen. Detta för att göra det möjligt för även de med mycket små barn att delta i undervisningen. Kommunerna ska vara skyldiga att tydligt informera familjen om denna möjlighet. För ändamålet vill Kristdemokraterna avdela 58 miljoner kronor per år.

SFX som påbyggnad till sfi

SFX är sfi, det vill säga svenskundervisning, med fokus på yrkesspråket och kompletteras oftast med yrkespraktik eller särskild utbildning. Idag finns exempelvis ”svenska för bussförare”, ”svenska för företagare” och ”svenska för medicinsk personal”. I Stockholms län finns ett samarbete kring detta som fungerar mycket bra. En grundtanke kring SFX är att kommunerna samarbetar så att de studerande med samma yrkesbakgrund samlas hos en anordnare. Det gör att undervisningsgrupperna blir tillräckligt stora så att verksamheten blir stabil och kan utvecklas. Undervisningsformen har pågått sedan 2001 och syftar till att deltagarna snabbare ska lära sig språket samt få ytterligare kunskap inom yrkesområdet och därmed snabbare kunna arbeta inom sitt yrkesområde. Kursen innebär intensiv svenska med fokus på yrkesspråket, orienteringskurser med nödvändig kunskap för att veta hur respektive yrke fungerar i Sverige och möjlighet att komplettera sin utbildning för svenska förhållanden på högskole- eller gymnasienivå.

Åtta av tio tidigare elever befinner sig i egenförsörjning ett till två år efter avslutat SFX – det visar Kommunförbundet Stockholms läns uppföljning av de elever som påbörjade någon av SFX-kurserna år 2008. Av dem som svarade på enkäten

(svarsfrekvens 62 procent) arbetar 48 procent inom sitt yrke, 19 procent inom annat område och 13 procent studerar vidare på högskola eller inom vuxenutbildningen.

Vi vill att SFX ska erbjudas nationellt som en påbyggnad på den kursplan kommunerna är skyldiga att tillhandahålla för sfi. Det skulle innebära cirka 2 800 ytterligare SFX-platser till en kostnad motsvarande ca 64 miljoner. Utöver priset för utbildningen finansierar också kommunerna i Stockholms län tillsammans en samordnatjänst. Denna deltidstjänst motsvarar 60 procent. Kostnaden för tjänsten beräknas till ca 480 000 kronor per år, vilket förutom lönen inkluderar kringkostnader som exempelvis resor. Kostnaden fördelas mellan kommunerna genom ett grundbelopp samt en procentuell fördelning efter antal studerande på sfi. Denna kostnad är inte inkluderad i beräkningen.

Validering av akademiska kunskaper

Om personer som kommer från andra länder får sin kompetens validerad snabbt kan de snabbare ta sig in i det svenska samhället. Det är ett mänskligt slöseri men också ett ekonomiskt kapital som också går förlorat av att inte använda dessa personers kompetens.

Det är således viktigt med validering av yrkesexamina men minst lika viktigt med validering av utländska utbildningsexamina. Och den person som påbörjat en utbildning i ett annat land och önskar gå vidare med en liknande utbildning här i Sverige bör också få större möjlighet till det.

Riksrevisionen har i sina utvärderingar kunnat konstatera en låg anslagsförbrukning hos Arbetsförmedlingen vad avser nyanlända invandrare inom etableringsuppdraget. Få får sin erfarenhet validerad och kan därmed inte låta sin utbildning och sitt kunnande bli till en tillgång på svensk arbetsmarknad. Det är inte tillfredsställande att det tar så här lång tid för den enskilde individen men också för samhällsekonomin.

En snabb och effektiv validering av utbildning och yrkeserfarenheter från annat land är ett viktigt instrument för att Sverige på ett bra sätt ska ta till vara på nyanländ arbetskraft. Det ska bidra till att ge nyanlända en reell möjlighet att så snabbt som möjligt komma ut på arbetsmarknaden.

Sedan den 1 juni 2013 har Universitets- och högskolerådet ett samlat ansvar för bedömning av avslutade utländska utbildningar. Sedan bedömer myndigheten för yrkeshögskolan avslutad postgymnasial yrkesutbildning som inte är akademisk. Reglerade yrken ansvaras av behörig myndighet. För branscher där parterna har reglerat villkoren bedöms utbildningen av branschorganisationen. Reell praktisk kompetens upphandlas av Arbetsförmedlingen.

På flera sätt framkommer signaler om att valideringsverktyget underutnyttjas och hanteras ineffektivt med långa handläggningstider. Riksrevisionens granskningar har visat att Högskoleverkets bedömningar av utländska högskoleutbildningar hållit en genomsnittlig handläggningstid motsvarande 5 månader men att man i många fall gått långt därutöver.

Rapporter om fall som löpt över 15 månader utan att man ännu fattat ett beslut är alltför vanliga. I dessa fall har det handlat om Socialstyrelsen. Det synes som att ett ärende bollas mellan olika instanser, och frågan är om det verkligen inte går att snabba på processen – särskilt i de aktuella fallen där det varit personer som kunnat svara upp med yrkeskunskaper och kompetens där det finns brist på arbetskraft.

Förbättra och samordna valideringen

Både samordningen av och kvaliteten på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter ska förbättras. Validering behöver därför formaliseras i ett rikstäckande system så att arbetet med att höja kvaliteten kan systematiseras.

Både samordningen av och kvaliteten på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter måste förbättras för att komma ifrån de stora regionala variationer som idag kan iakttas. Helhetssynen och effektiviteten i valideringen måste bli bättre.

Alliansregeringen avsatte ökade resurser för att validera utländsk yrkeskompetens och förde över ansvaret för att bedöma utländska utbildningar respektive yrkesförvärvade kompetenser till instanser som verkar på nationell nivå. Det är nu dags att formalisera ett rikstäckande system så att arbetet med att höja kvaliteten kan systematiseras. Vid behov ska kompletterande utbildningar kunna ges till yrkesutbildade lika väl som till akademiker. Vägen till arbetsmarknaden måste bli kortare. Kristdemokraterna avsätter motsvarande belopp som regeringen till förstärkta valideringsinsatser.

Korta kompletteringsutbildningar

Med korta kompletteringsutbildningar kan nyanlända ta med sina befintliga högskoleexamina till svenskt arbetsliv. Med yrkesutbildningar gentemot bristyrken ges också möjlighet att komma in i yrken där arbetsmarknaden särskilt efterfrågar arbetskraft. Många av yrkesutbildningarna inom bristyrken erbjuds idag av folkhögskolor, en miljö som lämpar sig särskilt väl för individanpassad studiemiljö som även passar den med mindre studievana.

Motverka uttryck för hederskulturer

Hedersrelaterat brott utgör grova kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot internationell lagstiftning (FN:s kvinnokonvention). Många som är utsatta för hedersbrott ”trubbas av” vid att utsättas för kontroll, trakasserier och våld av släktingar – som de aldrig anmäler. Förekomsten av dessa brott hamnar ofta utanför brottsstatistiken och mörkertalet är utbrett. Alliansregeringen tog frågan på allvar och antog 2007 en nationell handlingsplan för att bekämpa våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. I februari 2014 tillsattes en särskild utredare med uppdrag att föreslå en samlad nationell strategi för att nå det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (dir. 2014:25). Strategin skulle utgöra grund för uppföljning och utvärdering av regeringens tidigare insatser på området. I juni 2015 presenterade utredaren Juno Blom ”Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck” för statsrådet Åsa Regnér. Där beskrivs hur omfattande hedersproblematiken är i världen samt ökat behov av fokus på området hedersrelaterat våld och förtryck i samverkan mellan exempelvis olika myndigheter. Alliansregeringen skärpte också straffet för och gjorde tvångsgifte och barnäktenskap olagligt från och med den 1 juli 2014.

Enligt Brottsförebyggande rådet görs 300 anmälningar till polisen i sådana ärenden per år.

Frågan får allt större uppmärksamhet och alliansregeringens arbete för att öka kunskapen har varit välkommet. År 2007 presenterade alliansregeringen en handlingsplan för mäns våld mot kvinnor som inkluderade hedersbrott, vilket var ett steg i rätt riktning.

Idag saknas en särskild lagstiftning om hedersbrott. Detta innebär att brottsoffer – allt som oftast en kvinna, ibland även män eller hbt-personer – inte får en rättvis prövning och därmed heller inte upprättelse.

Vi måste få en påföljd som verkar avskräckande för den skyldige och som också för brottsoffret skulle innebära en möjlighet till högre skadeståndsanspråk. Därmed skulle det bli lättare för polisen att arbeta förebyggande då brottet skulle tas på större allvar och lagstiftningen skulle med en särskild brottsrubricering ha en avskräckande effekt. En lagstiftning om hedersbrott skulle även inbegripa möjligheten att straffa fler personer än en. Motivet till hedersbrott särskiljer sig från andra brott på det sättet att många oftast är involverade i brottet.

Under en tid har ett antal vittnesbörd och rapporter ackumulerats om hur företrädevis kvinnor i förorter får sina liv begränsade av fundamentalister. Män – det är i allmänhet män men också kvinnor – tar sig rätten att ha åsikter om hur kvinnor klär sig, vad de gör och hur de lever sina liv. Det talas om att förtryckarkulturer etablerar sig i Sverige. Också män utsätts för hederskultur.

Denna form av hederskultur är inte förenlig med ett fritt och demokratiskt samhälle. Kvinnor och män som hålls tillbaka och kontrolleras i hederns namn kan inte leva sina liv och förverkliga sina drömmar och nå sin fulla potential.

Förutom att de blir utsatta för hot och misshandel blir dessa personer också kontrollerade och kränkta på andra sätt, av gärningsmännen men även av andra personer i dess närhet.

Förtrycket innebär att de inte tillåts träffa vem de vill, inte klä sig eller sminka sig som de vill och att telefon- och datoranvändande kontrolleras.

Under alliansregeringens försorg kunde länsstyrelserna under åren 2011–2014 fördela 120 miljoner kronor till stöd för insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck i länen. Arbetet som följde har bidragit till att kunskapsnivån i landet ökat och blivit mer likvärdig.

En stödtelefon inrättades också dit yrkesverksamma, ideellt verksamma och enskilda kan ringa för att få råd och vägledning i valet av akuta, förebyggande och uppföljande insatser. Under 2014 inkom samtal som rörde 255 personer i 187 ärenden. Samtalen handlar företrädesvis om flickor under 18 år och unga kvinnor som utsätts för olika typer av våld, kränkningar, begränsningar och kontroll.

För att betona allvaret i de brott som begås i hederns namn vill Kristdemokraterna betona vikten av att införa lagstiftning som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Det ger högre skadeanspråk, verkar avskräckande och ger möjlighet att straffa fler personer än en. I dagens läge finns ett stort mörkertal då dessa brott ofta hamnar utanför brottsstatistiken. En särlagstiftning skulle ge en tydligare bild av problemets omfattning och ge bättre underlag för att kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

Désirée Pethrus (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Aron Modig (KD)

Penilla Gunther (KD)

Caroline Szyber (KD)

Robert Halef (KD)